

Stowarzyszenia dziennikarzy i mediów – 13:00 – 14:30

a) Ramy antykorupcyjne i jednolity rynek

• **Jakie jest Pana/Pani zdanie na temat obecnych głównych działań antykorupcyjnych i systemowych wyzwań w zakresie zwalczania korupcji (w tym instytucjonalnej i operacyjnej skuteczności śledztw/ścigań/wyroków skazujących, klauzul bezkarności itp.)? W jakim stopniu, Pana/Pani zdaniem, rozwiązanie Centralnego Biura Antykorupcyjnego i przeniesienie spraw korupcyjnych do innych jednostek policji wpłynie na walkę z korupcją w Polsce?**

Odpowiedź Jolanta Hajdasz, prezes SDP (JH)

Rozwiązanie CBA jest złym pomysłem, to instytucja która realnie zwalcza korupcję w Polsce, szczególnie w latach rządów Prawa i Sprawiedliwości. CBA wypełnia swoje zadania odpowiedzialnie i prawidłowo, likwidacja tego biura jest niepokojąca.

• **Jakie są, Pana/Pani zdaniem, główne sektory narażone na korupcję? Czy, z Pana/Pani doświadczenia, korupcja stanowi przeszkodę dla przedsiębiorstw i inwestycji (krajowych i zagranicznych)?**

JH : Tak, w mojej ocenie narażone są na takie działania przede wszystkim sektor bezpieczeństwa, cyberbezpieczeństwa i energetyczny. Moją wiedzę czerpię tylko z mediów, analizujemy, to co ukazuje się na ten temat w mediach tradycyjnych i społecznościowych.

• **W jakim stopniu media i zgłoszenia sygnalistów stanowią ważne źródło informacji w wykrywaniu korupcji? Jakie są, z Pana/Pani perspektywy, potrzeby lepszej ochrony osób zgłaszających?**

To bardzo ważne zagadnienie, moim zdaniem media pełnią bardzo ważną rolę w wykrywaniu korupcji, w Polsce często one jako pierwsze sygnalizują nieprawidłowości, a dopiero po publikacjach prokuratura rozpoczyna śledztwo. Ochrona dziennikarzy śledczych jest niewystarczająca, szczególnie dotyczy to mediów które prezentują przeciwnie opinie do aktualnego rządu Donalda Tuska. Przykład z lutego bieżącego roku: Telewizja Republika ujawnia nagrania rozmów funkcjonariusza Służby Ochrony Państwa, w których grozi on „połamaniem nóg”, „podpaleniem” i zabiciem psów dziennikarza śledczego tej stacji, Piotra Nisztorą, miało to miejsce 3 tygodnie temu, a ten funkcjonariusz nadal nie został nawet przesłuchany i cały czas ma pozwolenie na broń, choć w tej rozmowie wyjaśniał którym materiałem ten dziennikarz tak bardzo mu się naraził. Po nagłośnieniu tej sprawy prokuratura rzekomo wszczęła śledztwo, ale nic się w tej sprawie nie dzieje, nikt nie jest zatrzymany, a przecież zagrożenie jest realne.

b) Wolność mediów

W Raporcie na temat praworządności z 2025 r. Komisja przedstawiła Polsce następujące zalecenia dotyczące kwestii medialnych:

- *Kontynuowanie reform w celu zapewnienia przestrzegania uczciwych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur udzielania koncesji mediom.*
- *Kontynuowanie reform w celu zapewnienia skutecznych ram prawnych dla niezależnego zarządzania i niezależności redakcyjnej mediów publicznych, z uwzględnieniem europejskich standardów dotyczących mediów publicznych.*

Jakie kroki podjęto, według Państwa wiedzy, w celu wdrożenia tych zaleceń?

JH: Rząd podejmuje działania fikcyjne i pozorne by wprowadzać dodatkowe rozwiązania w celu wzmocnienia niezależności mediów publicznych. Finansowane one są obecnie bezpośrednio z budżetu państwa mimo kryzysu finansów publicznych. Rząd Donalda Tuska przejął te media siłą i bezprawnie w grudniu 2023 roku, postawił je w stan fikcyjnej likwidacji, by nadać tym działaniom pozory legalności i od tamtej pory nic się nie zmieniło. Rośnie tylko skala i liczba wydarzeń, którymi obecnie rządzący zwalczają media opozycyjne.

• Czy mogliby Państwo szczegółowo opisać główne zmiany związane z sytuacją pluralizmu i wolności mediów od czasu publikacji Raportu na temat praworządności z 2025 r.? Czy istnieją szczególne wyzwania, na które chcieliby Państwo zwrócić uwagę?

JH: W latach 2024 -2025 obserwujemy systematyczne pogorszenie pluralizmu i wolności mediów, co dotyczy tylko mediów konserwatywnych, katolickich i prawicowych. Drastycznie wzrosła liczba procesów typu SLAPP przeciwko dziennikarzom związanym z opozycyjnymi mediami, obecnie nasza komórka zajmująca się pomocą prawną dziennikarzy w takich procesach objęła monitoringiem około 70 takich procesów, z tego 45 to procesy dziennikarzy i nadawcy TV Republika, a znana dziennikarka śledcza Anita Gargas ma ich aż 26. Organizujemy na ten temat konferencje i opisujemy te fakty, także w języku angielskim, prześle po spotkaniu te materiały. Zorganizowaliśmy w tym czasie 3 konferencje pt. W obronie dziennikarzy . Inne działania przeciwko opozycyjnym mediom to:

- zastraszanie reklamodawców, którzy się chcą w mediach opozycyjnych reklamować dotyczy to w szczególności systemowo zorganizowany sposób TV Republika i popularnego w Polsce Kanału Zero.
- Zarejestrowaliśmy ataki fizyczne i słowne na dziennikarzy tych mediów, szczególnie widoczne to było w czasie kampanii prezydenckiej, gdy dziennikarze mediów opozycyjnych nie byli wpuszczani na otwarte dla innych mediów spotkania kandydata rządzącej koalicji Rafała Trzaskowskiego, gdy na jego wiecach byli popychani i nie mogli mu zadawać pytań. Reporter TV Republika Janusz Życzkowski na takim wiecu był przewrócony, zniszczono mu okulary i sprzęt do nagrania, był na zwolnieniu lekarskim ponad 7 dni, ale prokuratura umorzyła postępowanie w tej sprawie bez ukarania winnych.
- Pojawiły się groźby karalne wobec dziennikarzy – to groźby wobec red. Piotra Nisztora, które opisywałam wcześniej. Bulwersuje to także dlatego, że wobec osób bliskich obecnej władzy organy ścigania są skuteczne i bezwzględne. Gdy jedna pani emerytka z Torunia napisała na Facebooku dwa słowa krytyczne pod adresem bliskiego rządowi działacza społecznego Jerzego Owsiaaka, to na drugi dzień po wpisie była u niej w domu policja, pani została zatrzymana i w ciągu kilku tygodni skazana na karę więzienia w zawieszeniu i grzywnę, a w przypadku dziennikarzy nic się nie dzieje.
- odmawianie wstępu dziennikarzom TV Republika na konferencje prasowe Premiera, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Ministra Sprawiedliwości, co trwało ponad rok, a skończyło się po tym jak w obronie polskiej TV Republika wystąpił m.in. rzecznik praw obywatelskich
- Kolejne działanie to niszczenie wizerunku, tzw. czarny PR w mediach mainstreamowych, które są zapleczem tego rządu. Przedstawienie tego zagadnienia wykracza poza ramy tego spotkania, ale dzieje się przez cały omawiany okres

• Jakie jest Państwa stanowisko w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji – czy zgłosili Państwo jakieś uwagi w ramach konsultacji pisemnych? Jakie główne kwestie, Państwa zdaniem, wymagają szczególnej uwagi?

JH : Tak Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich zgłosiło swoje stanowisko do zmiany tej ustawy. Jest ono negatywne. Zdaniem SDP zmiany wprowadzają chaos, destabilizację i polityczną kontrolę polskiego systemu medialnego, zarówno w odniesieniu do mediów publicznych, koncesjonowanych nadawców prywatnych, jak i wszystkich, który tworzą treści w Internecie. Stanowisko zostało przyjęte jednogłośnie 22.01.2026 r., podpisali się pod nim wszyscy członkowie Zarządu Głównego SDP. Szczegóły:

- Media publiczne

Problematyczna jest likwidacja opłaty abonamentowej bez przedstawienia realnego i niezależnego od rządu mechanizmu finansowania mediów publicznych oraz proponowane finansowanie, które bezpośrednio uzależnia media publiczne od decyzji politycznych ugrupowań mających w danym czasie większość w Sejmie i Senacie. Projekt zakłada zastąpienie abonamentu dotacją budżetową, ustalaną corocznie przez ministra finansów określoną w projekcie ustawy jako „nie mniej niż 2,5 mld zł” rocznie, co oznacza w praktyce uzależnienie nadawców publicznych od decyzji rządu. Jest to sprzeczne z przepisami EMFA, w których wyraźnie zaznaczono, iż wymaga się skutecznych gwarancji niezależności mediów publicznych od władzy wykonawczej.

- Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

Zmiana sposobu wyłaniania członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji i likwidacja Rady Mediów Narodowych; projekt nowelizacji zakłada powiększenie składu KRRiT z 5 do 9 osób, co nie jest uzasadnione merytorycznie i co nie wynika z EMFA; oznacza to także znaczny wzrost kosztów funkcjonowania KRRiT oraz komplikację i wydłużenie procesów decyzyjnych Rady np. przy przyznawaniu nowych koncesji. Zaproponowane rozwiązania powoływania członków KRRiT (co 2 lata wybór 1/3 składu KRRiT) są skomplikowane i w praktyce paraliżują skuteczność funkcjonowania Rady, a kryteria wyboru wymagane wobec kandydatów do władz mediów publicznych oraz KRRiT mają znamiona dyskryminacji, ściśle określone są np. kierunki studiów i doświadczenia zawodowe. Nowelizacja obniża rangę jedyne go konstytucyjnego organu regulacyjnego dla środków masowej komunikacji w Polsce, jakim jest Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji poprzez sprowadzenie jej roli jedynie do kontroli procedur zamiast usankcjonowania jej pozycji jako realnego regulatora rynku medialnego w Polsce

- Europejski Akt o Wolności Mediów

EMFA jest jedynie pretekstem do zmiany przepisów, a tym samym do zmiany ładu medialnego w Polsce, w/w projekt nowelizacji zawiera rozwiązania, które mogą utrudnić, a nawet zahamować transformację cyfrową i funkcjonowanie mediów internetowych w naszym kraju np. przez rozbudowany system sprawozdań. Twórcy programów internetowych wg projektu będą obarczeni uciążliwym obowiązkiem sprawozdawczym, który wykracza nawet poza obowiązki nakładane na ustawodawcę przez rozporządzenie EMFA. Nakładanie na małe podmioty administracyjnych obowiązków, jakie przewiduje nowelizacja Ustawy o radiofonii

i telewizji w ocenie SDP może doprowadzić do ograniczenia ich liczby i nadmiernej ich kontroli ze strony organów władzy państwowej.

• Jakie jest Państwa stanowisko w sprawie skuteczności skutecznych zabezpieczeń niezależności redakcyjnej dziennikarzy w ramach proponowanego projektu ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji? Czy od czasu Raportu o praworządności 2025 odnotował Pan/Pani jakieś poważne przypadki ataków cyfrowych/spraw SLAPP wymierzonych w dziennikarzy? Jakie środki należy podjąć, aby sprostać wyzwaniom związanym z bezpieczeństwem dziennikarzy?

Przypadki te opisujemy w Raporcie, jaki powstał po IV konferencji Centrum Monitoringu Wolności Prasy SDP, jaka odbyła się 30.09.2025 r. w SDP. Materiały pokonferencyjne w jęz. angielskim są załącznikiem do tej notatki.

• Jak ocenia Pan/Pani środki i działania podjęte przez rząd w celu wsparcia sektora mediów i dziennikarzy? Jakie jest Pana/Pani zdanie na temat warunków pracy dziennikarzy?
• Czy mógłby Pan/Pani przedstawić nam przegląd aktualnej sytuacji w zakresie alokacji reklam publicznych?
• Jak Pan/Pani postrzega poziom treści medialnych o charakterze politycznym w mediach publicznych?

Media publiczne są propagandowym zapleczem obecnego rządu. Z rzetelnym niezależnym dziennikarstwem nie ma to nic wspólnego. Przygotowaliśmy na ten temat własne opracowanie po konferencji w grudniu 2024 roku, nic się w tej sprawie nie zmieniło. Szczególnie bolesna jest dla nas sprawa likwidacji TV Biełsat i sposób potraktowania przez obecne władze TVP osób które tworzyły i prowadziły tę stację przez ponad 20 lat chodzi o Agnieszkę Romaszewska – Guzy i Aleksa Dzikawickiego. Tymczasem w więzieniu na Białorusi nadal przebywają dziennikarze, także współpracownicy TV Biełsat, którym nie ma jak pomóc. Wymienię jedno mało znane nazwisko Katerina Andriejewna, skazana w 2021 roku na 8 lat kolonii karnej. Miała wtedy 21 lat i była rok po ślubie. Nie wiemy co się z nią teraz dzieje, a TVP w likwidacji odwróciło się od tych osób. To bardzo przykre i tragiczne.

• Czy od czasu Raportu o praworządności 2025 poczyniono jakieś postępy w zakresie rozwoju lub wspierania samoregulacyjnych standardów i etyki dziennikarskiej?

Nie ma realnych działań na tym polu, nasza organizacja SDP nadal jest największą i najstarszą organizacją dziennikarską , w tym roku obchodzimy jubileusz 75 – lecia istnienia . Chcemy więc zrobić aktualizację Karty Etycznej Mediów na wzór Karty Etyki Dziennikarskiej Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy (IFJ) .

• Czy ma Pan/Pani jakieś aktualne informacje na temat ram prawnych lub praktycznych aspektów związanych z dostępem dziennikarzy do informacji w Polsce?

• Jak ocenia Pan/Pani rozwój sytuacji w prasie lokalnej w kontekście nowego projektu ustawy medialnej? Jaki może być jego wpływ na sytuację pluralizmu mediów i mediów w Polsce?

Zakaz wydawania prasy przez samorzady, jaki chce wprowadzić obecny rząd wydaje się pomysłem całkowicie spóźnionym. Media lokalne są bardzo słabe, jest ich coraz mniej. Niszczenie takiej prasy to uderzenie w media lokalne i może to osłabić pluralizm mediów w poszczególnych regionach i gminach.